

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. petljevica (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 h
za dvakrat 11
za trikrat 9
za več kot trikrat 8
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
à 26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenšil nedelje
in praznike, ob pol 6. ur
popoldne.

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnštvu:

za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

za pošilj. na dom 20 h na
mesec.

Pozamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisni
listi vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate
reklamacije.

Upraviškega telefona štev. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

II. zasedanje vodstva S. L. S.

DEŽELNE MELIORACIJE.

(Poročal odbornik dr. E. Lampe v seji
vodstva S. L. S.)

Ljubljana, 19. aprila 1909.

Deželni odbor zavzema stališče, da stori glede na melioracije vse, kar je mogoče. Najbolj od rok grede vodovodi, ker so najbolj enostavni in tehnično najlažje izvršljivi. Gotovo je, da se z vodovodi ustvarijo predpogoji za napredek kulture, zato jih ljudstvo tudi tako številno zahteva. Od zadnjega deželnozbornskega zasedanja je došlo zopet mnogo prošenj. Včasih so se ljudje ustavljali vodovodom, zdaj pa prosijo zanje. Letos se napravi, oziroma dovrši do 16 vodovodov. Kjer ni predpogojev za napravo vodovodov, se dela na napravo kapnic. Efekt je ta, da bo imela v kratkem cela Gorenjska od Jesenic do Šiške na eni in do Kamnika na drugi strani vse potrebne vodovode. Na Gorenjskem je delovanje lažje, razmere so ugodne, zato se sklepi hitro naredijo. Težje je glede na preskrbo vode v kamniškem in brdskem okraju.

Glavna naša skrb je zdaj, da se izvedejo vodovodi po Notranjski in Dolenjski. Pri tem bi veljalo sledeče načelo: 1. Naprava majhnih vodovodov naj se kolikor mogoče omeji v tem smislu, da se izvrše večji projekti, ki zadostujejo za večja ozemlja. Zato se izdelujejo projekti centralnih vodovodov. Dozdaj imamo tri take velike projekte. Prvi veliki projekt je vodovod za Suho Krajino, ki bi obsegal 105 km cevja in bi preskrbel vodo za Dobropolje, Struge, Zvirče, Hinje, Ambrus in sosedne vasi. Drugi projekt bi preskrbel kraje od Sodražice, Ribnico, Dolenjo vas, celo Kočevsko dolino in bi čez Stari log prišel zopet v Suho Krajino. Tretji in največji projekt se izdeluje za Notranjsko. Dolg bi bil 110 km. Vodo bi zajeli pod Nanosom. Obsegalo bi to vodovodno omrežje tudi artiljerijsko zemljišče in bi velik del Notranjske preskrbelo z vodo.

Pečamo se pa tudi z velikim projektom za Belo Krajino. Dogovori se vrše za to že s hrvaško vlado, da se zajame voda v Žumberku. Najbrže bo izdelan generalni projekt že letos.

Seveda bi ti vodovodi stali velike vsote, a ž ozirom na veliko potrebo se zanašamo na veliko državno pomoč. Ne smemo se ustrašiti celotnih števil, ker stane veliko majhnih vodovodov še več. Kako pokriti stroške?

Delati se bo moralo na ta, da poviša država pri napravi vodovodov svoj prispevek.

Pri srcu so nam melioracije planin in travnikov. Deluje se v tem oziru že v več krajih.

Misliti se mora tudi na motorno silo. Potrebne so strojne zadrage. Elektriški projekti se snujejo.

Razprave se udeležé monsignor dr. Žitnik, ki opozarja na notranjski vodovod. Gostinčar opozarja na potrebo izboljšanja mahovitih travnikov v idrijskem in vrhniškem okraju. Hudournike imamo v Šent Vidu in pri Sv. Trojici. Priporoča deželni odboru vodovode in cesto v Kanomlji. Hladnik naglašja, da se ne smejo pozabiti manjši okraji, osobito oni ne, v katerih imajo veliko vina in malo vode. Povdarja potrebo pospeševanja sadjarstva na deželi, ki je zelo ugodna za sadjarstvo. Priporoča sadjarske zadrage. Deželni odbor pospešuje ustanovitev takih zadrug, kakor tudi izvoz sadja. Župnik Kalan želi, naj vodstvo posveti tudi vso pozornost zmernostnemu gibanju.

CESTNI ZAKON.

Poročal deželni odbornik dr. Lampe.

Dosedanji cestni zakon ni več primeren novim potrebam in se bo moral v več stvareh izpremeniti. Cestni zastopi kot avtonomni organi naj bi ostali, a morajo se preosnovati. Virilisti in privilegovana zastopstva odpadejo, občine naj volijo same svoje zastopnike, in sicer tako, da bodo vsi okraji ozemlju in prebivalstvu primerno zastopani. Večje občine dobe lahko po več zastopnikov, manjše po enega ali se za več majhnih občin določi en zastopnik. Deželni odbor ima tudi svoje primerne zastopstvo v vsakem okraju.

Vzdrževanje deželnih in okrajnih cest stane sedaj na leto povprečno 660.000 K, od katerih pride 195.000 K na deželne ceste, 460.000 K na okrajne ceste in 5000 K na dozovne ceste.

Od te svote pa plača deželni zaklad 125.700 K, cestni zakladi pa plačajo

532.600 K. Iz tega se vidi, da leži največja teža na okrajnih cestnih zakladih.

Treba bo okrajne cestne zaklade razbremeniti. Najenostavnejša razbremenitev bi bila enotna cestna doklada za celo deželo, iz katere bi se vsako leto odkazal gotov znesek vsakemu okraju. Mnogo govori za tako enotno deželno cestno doklado, a ima tudi svoje slabe strani. Okrajni cestni zastopi bi bili potem samo upravitelji deželnega denarja brez vsake odgovornosti proti ljudstvu. Ako bi se pritegnila k celotnemu vzdrževanju deželnih in okrajnih cest tudi Ljubljana, bi bila potrebna za celo deželo 18odstotna doklada, ako se Ljubljana izvzame, bi bila potrebna 28odstotna doklada, seveda le za vzdrževanje, ne pa za zgradbo novih cest.

Od neke strani so se zadnji čas trile razne neresnične trditve. Stvar z Ljubljano je sledeča: Enodstotna deželna doklada od direktnih davkov v celi deželi znaša 37.598 K, in od teh pride na Ljubljano 13.288 K, to je 35 odstotkov. Doklade od užitnine pa je plačala cela dežela leta 1907 428.368 K, in od teh je prišlo na Ljubljano 74.140 K, to je 17.5 odstotkov.

Naprava novih cest je jako otežkočena, ker okrajni cestni odbori zaradi stroškov neradi sklepajo o novih zgradbah. Dežela je pripravljena izvesti ceste, za katere se odločijo okrajni cestni odbori in določijo svoj prispevek. Letos se bo izvršilo več cestnih zgradb, oziroma nujnih preložitvev. Žal, da nekateri okrajni cestni zakladi, zlasti metliški in črnomaljski, ne zmorejo stroškov za nujno potrebne cestne zgradbe.

Sklical se bo posvet praktičnih izvedencev iz vrst županov in okrajnih cestnih zastopnikov, ki se bo z ozirom na označena načela še natančneje posvetoval, koliko stroškov in kateri se prevzamejo na okrajne zaklade in koliko na deželo.

Potrebna bo tudi kategorizacija vseh cest in potov. Namestu deželnih in okrajnih cest bi kazalo uvesti samo deželne ceste prve in druge vrste. Poti se morajo natančno določiti, da se bo vedelo, kaj je občinska pot, kaj selska in kaj privatna pot. Zdaj je mnogo prepirov zaradi vzdrževanja potov, kar se mora urediti.

Glede podpor za občinske poti od strani dežele

veljajo sedaj sledeče določbe deželnega odbora:

1. Izključeno je dovoljevati deželne podpore za redno vzdrževanje občinskih cest in na njih se nahajajočih objektov (mostov, škarp itd.) izvzemši posamezne, prav posebnega uvaževanja vredne slučaje.

2. Podpirajo se pa take poprave občinskih cest in na njih se nahajajočih objektov, ki so potrebne, da se omogoči redno vzdrževanje dotične ceste ali da se odpravijo ali vsaj ublažijo na njej obstoječe prometne ovire.

3. Take podpore se dovoljujejo v okviru vsakoletnega kredita, katerega dovoli deželni zbor iz deželnega zaklada.

4. Deželni prispevek ne sme presehati tretjine vseh stroškov. Ostali stroški morajo biti pokriti. Pri odmeri tega prispevka je merodajna davčna moč občine in nje premoženjske razmere, važnost in potreba dotične občinske ceste, prometne razmere v občini, zlasti pa vprašanje, koliko drugih javnih občil (deželnih in okrajnih cest), za katera plačuje doklade, ima občina.

5. Deželni prispevek izplača se šele potem, ko se je deželni odbor prepričal, da je delo dobro in svojemu namenu odgovarjajoče izvršeno.

6. Deželni odbor si pridržuje pravico, izvršitev vseh tu sem spadajočih cestnih del, katera iz deželnih sredstev podpira, nadzorovati ter se na primeren način prepričati, da se podpore porabljajo v namen, v katerega so bile dovoljene.

7. Pri izvršitvi takih zgradbenih del, morajo od deželnega odbora v to poklicani faktorji voditi natančne račune vseh izdatkov, tako da je mogoče v vsakem stadiju dela dokazati dotedanje stroške, zlasti pa dognati skupne stroške dotične zgradbe.

Ako se izvršujejo dotična dela s tlako, je tudi voditi zanesljive zabeležbe o številu delavcev, voznikov, o množini porabljenih materialij itd.

8. Le večje in važnejše preložitve, korekture ali nove gradnje občinskih cest, ki se financirajo s pomočjo dotičnega cestnega okraja in katere se imajo uvrstiti med okrajne ceste, se podpirajo iz melioracijskega zaklada, na podlagi pooblastila

LISTER.

Sveti Šeriat.

(Od odličnega sotrudnika.)

Kaj je vzrok sedanji meščanski vojski v Turčiji?

Duhovščina se je uprla mladoturškemu reformatorjem. Stara Turčija Suleimana Presvetlega se bori z moderno, koje voditelji so se izučili v Londonu in Parizu.

Po listih beremo skoro splošno, da se gre za boj med vero in nevero, med »klerikalci« in liberalci.

To pa ni čisto res! Niso namreč vsi mohamedanski duhovniki nasprotni ustavi, veliko jih je celo, ki odkrito z mladoturki simpatizujejo in o najvišjem duhovniku — šeih-ul-izlamu — Zia efen-diju, da mu je ustava ljuba. Mož je bil zaupnik mladoturkov, sedanji režim se ga pa tudi ni upal odstaviti. Veliko višjih duhovnikov — molla — je svojčas ustavo proučilo in izjavilo, da ustava nikakor ne nasprotuje izlamu.

Na drugi strani pa je veliko mladoturkov, ki so verni. Gotovo, voditelji res niso bogvékaj vneti sinovi Mohamedovi, vendar pa se ne more reči, da merijo na to, da bi v državi uveljavili verski indiferentizem, ker je to pač tudi čisto nemo-

goče. Gre se jim za to, da državo nekoliko pomodernizujejo in pri tem zadevajo na mnogo tradicionalnih naprav in uvedb, ki so tesno spojene z izlamom, pa po mnenju mnogih pametnih mož vendarle ne tako bistveno, da bi bil izlam oškodovan, ako se odpravijo.

Seveda je vprašanje jako zapleteno. Katoliška cerkev ima n. pr. nezmotljivo učeništvo in kar je le prigodno in časovno zvezano z njenim neminljivim dogmatičnim in etičkim temeljem, lahko loči. Ne tako izlam. Gotovo je v izlamskem »kanoniškem pravu« — če je dovoljeno rabiti to ime, ki je pa seveda le slaba analogija — veliko več kakor v koranu in med tem veliko, kar nujno ne sledi iz korana, večinoma pa je vse vsaj v duhu koranovem, njega natorni razvoj.

Ampak to je gotovo: Najbolj kompetentna za presojo, kaj se z izlamom strijja, kaj ne, kaj pa je le nasprotno tradiciji in v koliko je ta tradicija izpremenljiva, da ne ruši bistva koranovega, sta šeih-ul-izlam in pa kalif, naslednik Mohamedov, namreč sultan. Koliko ima pri tem besede ostala duhovščina, tega ne vem, in mislim, da malokdo vé, najbrž mohamedanci sami ne. Zato je tudi najboljše, če se ogiblamo, kolikor le moremo, sodb, ki jih izrekamo s stališča naših verskih in političkih nazorov, ki pa za turške razmere nikakor ne veljajo.

× × ×

Reakcionarji — po mojem mnenju edino pravo ime za povzročitelje sedanjega protimladoturškega upora — so šli v boj z geslom: Za sveti šeriat!

Kaj je šeriat?

Šeriat pomeni pot, postavo, zakonodajo. Mi bi rekli kanonično pravo. Šeriat je obenem cerkveno in državno pravo. Nastalo je sčasoma iz korana in tradicije. Razvili so šeriat (poevropljena beseda) duhovniki, ki so obenem pravniki. Poleg šeriata pozna izlam a det, ki pomeni zakonite, oziroma pozakonjene navade in pa tansimat, ki pomeni reforme, nastale večinoma po evropskem vplivu. Tansimat (plural od tansim) so odredbe. Specielno imenujejo Turki tansimat one postave, katere je Abdul Medžid izdal leta 1839., v katerih se je pripoznala neke vrste enakopravnost za vse narodnosti in vere v turški državi. Da pa mohamedanci teh reform ne smatrajo za čisto pravoverne, priča to, da imenujejo prave šeriatske postave svete: Šer-i-šerif. Evropski diplomati in časnikarji so iz tega napravili »sveti šeriat«. Kakor omenjeno, so sultani prav velikokrat preko šeriata reformirali pravosodje in ustavo, največ po krimski in pa po nesrečni vojski z Rusijo.

× × ×

Šeriat — da ostanemo pri tem imenu — je tesno združen z duhovščino, recimo s hierarhijo, da se držimo nam bližnjih pojmov. Ti mohamedanski svečniki so obenem juristi — za »cerkev« in za državo, saj se oboje v Turčiji ne loči tako in po tem merilu, kakor pri nas. Oglejmo si to duhovniško-pravno hierarhijo, kakor se je zgodovinsko razvila!

Vse osebe, ki so imele kaj opraviti s sodstvom — bodisi kot profesorji, sodniki ali advokati — so se imenovali ulema (sing.: alim — učeni). Uleme so se izobraževali in se večinoma še danes v medresa h, visokih šolah izlama. Prva se je ustanovila leta 1326. v Niceji. Najznamenitejše medrese so bile v Brusli, Drinopolju in Damasku. Glavni predmeti: bogoslovje, modroslovje, pravo.

Mohamed II. in Sulejman Sijajni sta pravni študij zelo izpopolnila. Nastal je silno kompliciran sestav, katerega Evropejec težko razume. Šeriatski jurist se je izobraževal v takozvanih osmih kolegijih, Sahni-Seman. Študent se je imenoval in se še imenuje softa, učitelj hodža. Softa mora napraviti 12 razredov. Softa prvih razredov — mi bi mu rekli bruc — se imenuje talibe — pozneje postane danišmend, učeni. Danišmend že lahko šolo zapusti in gre za sodnika v majhne kraje ali pa za namestnika sodnikov v večjih — naib.

deželnega zbora, danega deželnemu odboru v zadnjem zasedanju.

„Narodna stranka“ na „narodnem delu“.

»Za kmete se naj briga Kmečka zveza!«
»Korošci vun!«

Slovenjigradec, 19. 4. 1909.

Priznani general »Narodne stranke«, dr. Kukovec, je izjavil na javnem shodu liberalne stranke v Celju dne 4. aprila, ko so gonili s surovo silo kmete s svojega shoda in ko se je šlo za volitve v trgih: »Za kmete se naj briga Kmečka zveza, med nas inteligenco (!) se naj ne meša.«

Dobro, — samo doslednosti ni pri tem!

Dokaz temu: V ponedeljek, 12. t. m., je, kakor poročano, ob slabi udeležbi zborovala tu v »Narodnem domu« slovit »Narodna stranka«. Dasi je bilo na shodu precej naših somišljenikov, shoda ni nihče motil, niti takrat ne, ko niso pustili dalje govoriti našega somišljenika, vrlega mladenciča.

Za nedeljo, 18. aprila je »Kmečka zveza« tudi v »Narodni dom« sklicala shod, in sicer društveni shod svojih somišljenikov in udov, na katerem bi se imel predstaviti nje kandidat profesor dr. K. Vrstovšek.

Liberalnim čitalničarjem se je zdelo to preveč; zato pokliče znani agitator »Narodne stranke«, ex-gostilničar Vrečko dr. Kodermana, ki je bil že dne 12. t. m. tu pustil svetiti svojo luč in nezaslišano napadal duhovniški stan, na pomoč.

Z znanimi svojimi pristaši: nekaj zapeljanih kmetov, učitelji, dijaki, zeleni mladiči itd., zasedeta imenovana že pred začetkom shoda dvorano. Naših mož se je zbralo nenavadno veliko, tako da je bila dvorana natlačena polna.

Ko se otvori shod, hočejo imeti »Narodni« besedo, ki se jim svej odreče, ker je bil shod društveni in na njem ti ljudje sploh niso imeli ničesar iskati, tem manj, ker so bili na shod pozvani kmetje ter je bil general »Narodne stranke« sam izjavil: »Za kmete se naj briga Kmečka zveza, med nas inteligenco se naj ne meša!«

— Za to besedo generala svojega pa se nista prav nič zmenila slovit zastopnika »Narodne stranke«, nje svobodomiseln »avptman« dr. Koderman in »korporal« Vrečko, katerima se je pridružil kot »prostovoljec« še učitelj Runovec od okoliške šole in kot »prostaki« zgoraj označeni ljudje.

Začeli so motiti in zabranjevati redno zborovanje s prav huronskim krikom. Na stolu je stal Vrečko in kričal; za njim leta semtertja dobre rejeni dr. Koderman, pristni tip celjske »inteligence« in kriči ž njim; drugi pomagajo, kolikor zmorejo. To traja tako naprej, nad celo uro. Naši ljudje gledajo dosti mirno te izbruhe liberalne »omike«, nekateri se jim smeji v obraz, drugi se hudujejo, le čudno, da ne pride do spopada. Da bi bili naši ljudje tako omikani, kot so »Narodni«, bi jih kmalu postavili na sveži zrak! — Vrečko se napenja vedno huje, da se od kričanja kar poti. Pomaga mu s čudnim zadiranjem dr. Koderman, da je ves rdeč v obrazu. Stopi pred navzočega duhovnika in mu kriči: »Farška metla z nami ne bo pometala!« Vrečko ne vé več kaj povedati in kričati. Od zadaj pristopi dr. Koderman in

mu nekaj pové. Vesel nadaljuje Vrečko svoje pristno »narodno« delo!

V tem hrušču poprime, za trenutek je malo utihnilo, gospod načelnik okrajnega zastopa Günther besedo in priporoča kandidaturu gospoda profesorja dr. Vrstovškega. Naši dvignejo roke in kličejo mu gromoviti »Živio!« Nasprotniki kriče še huje in kar besné, Vrečko, dr. Koderman sta že rdeča kot purmana, a glas njihov je le še močan.

Na shod je bilo prišlo pogledat tudi par koroških naših slovenskih sosedov. No, ti, ki so navajeni borb z nemškutarji in mednarodnimi socialnimi demokrati, so se zgedovali, ko so videli, kako slovenski privrženci takozvane »Narodne (?) stranke« nastopajo zoper rodne brate! Ko jih zagleda dr. Koderman, se zaleti zoper enega izmed njih in zarjove na ves svoj pristno »narodni« glas: »Korošci vun!«

Tega seveda Korošci niso storili, ostali so še nadalje in gledali do konca slavno omiko celjskega doktorja in njegovega pribočnika Vrečkota ter drugih iz te družbe a la Runovec itd.

Dobro! Gotovo so Korošci slišali to besedo! Zato tudi mi rečemo in naglas kličemo:

»Korošci vun!«

namreč iz »Celjske Zadrúžne Zveze«, v katere tiskarni se tiskajo famozni proizvodi a la »Narodni Dnevnik«, za katero stoji ljudje, kakor dr. Koderman! Le ne vabite dalje Korošcev z ginljivimi besedami, polnimi »ljubezni« do naroda, rodne zemlje itd. v svoje liberalno okrilje, ko vaši zastopniki znajo na shodih, na katerih se pokaže njih prava nprav, takó ognjevito kričati: »Korošci vun!«

Na tem shodu kandidat Kmečke zveze, g. dr. Vrstovšek ni mogel razviti svojega programa. Nič ne dé! Surovi nastop takozvane »Narodne stranke« mu je pomagal več kot deset govorov, ker so se ti ljudje tu do dobrega razkrinkali in se pokazali v vsej svoji liberalni nagoti! Le tako naprej!

Da bi bil na shod, kakor zadnjič, dr. Božič poslal svojega sivolasnega očeta, bi se ta bil gotovo zgražal nad postopanjem ljudi, ki se potegujejo za kandidaturu njegovega sina!

Meščanska vojska v Turčiji.

(Glej podlistek.)

SULTAN NI OSTOPIL.

Carigrad, 19. aprila. Vesti listov, da se je sultan odpovedal prestolu na korist princa Rešad-elendija in da Šeih-ulizlam pripravilja fetvo, odlok, glasom katerega se sultan odstavi, pa da je sultan zbežal, se dozda še ne potrjujejo.

Tudi duhovščina proti sultanu.

Carigrad, 19. aprila. Duhovščina je zdaj sultanu nasprotna in sicer zato, ker je dal izvršiti toliko umorov. Duhovščina pravi, da so politični umori nasprotni sveti šeriatski postavi, katero hoče sultan vpostaviti. Sultan ima zdaj na svoji strani le nedisciplinirano carigradsko soldatesko in nekaj soft, nižjih teoloških in pravniških študentov. Sultan se upravičeno boji, da bo mladoturško vojaštvo, ki se mestu vedno bolj bliža, šlo naravnost proti Jildizu in se s sultanom samim pomnilo.

pravdnik, pravni konzulent. Nanj se kadi naslanja. Mufti izdaja in izreka fetvo, pravno mnenje.

Najvišji mufti je Šeih-ul-izlam, ki je v činu prvi za velikim vezirjem, predsednikom ministrstva.

Ta hierarhija je začela sredi preteklega stoletja propadati. Kandidatom — milasimom — se je lahko mišljeno dovoljevala profesorska diploma, vsled česar je neprimerno naraslo število miderimov in mol. Vsled tega je bil avanzmá kaj slab in počasen. Moła ne pride zlepa na vrsto, da postane mahradža, billadhamze, kasiasker itd. Zato je zdaj tako urejeno, da imajo mole častniško šaržo. Kasiasker je enak feldmaršalu, nadsodnik v Stambulu divzijskemu, v Meki brigadnemu generalu itd. Mole avanzujejo kakor častniki, na svoje sodnijsko mesto pa ne gredo, ker ne pridejo zlepa do tega, pač pa jih določijo za kako drugo uradniško mesto; pri devetih posvetnih sodiščih, v upravi, itd.

Šeih-ul-izlam ima že danes sledeč delokrog: On je edini ulema, ki je obenem sodnik in advokat, pravoznanec. Je stalni konzulent krone, najvišji sodnik v državi ter imenuje sodnike in muftije, oz. duhovnike. On je šef ministrstva za bogočastje, duhovnega sodstva in javnega pouka, obenem nadvaruh vseh mohamedanskih sirot in

PROGLASI MLADOTURKOV.

Tujcem se ne bo nič žalega zgodilo.

Carigrad, 19. aprila. General Hussein, poveljnik mladoturške operacijske armade, je iz Dedeagača poslal vsem veleposlanikom tujih vladi v Carigradu proklamacijo, v kateri jim naznanja, da ima proti Carigradu korakajoči zbor namen vpostaviti in postavno kaznovati one prokletstva vredne elemente, ki so povzročili nemire. Življenje in varnost tujcev pa se bo visoko varovala, kakor se bo tudi vzdrževal red in mir in se ščitilo mirno prebivalstvo, ki se neredov reakcionarcev ni udeležilo.

Sultana bodo odstavili.

Solun, 19. aprila. Tukajšnji mladoturški odbor je oficijelno izjavil, da bo odstavil celo osmansko dinastijo, na vsak način pa sultana. Sultan je povzročitelj staroturškega upora. Veliko mladoturkov zahteva celo, da se sultana obglavi, seve iz tega ne bo nič, ker velevlasti ne bodo dopustile. Ker se Bolgari nevarno gibljejo in hočejo položaj izrabiti, bo treba hitro napraviti red.

Solun, 19. aprila. Mladoturški odbor je objavil tudi razglas na narod, v katerem živo slika preganjanja in absolutizem sultanov ter pozivlja ljudstvo, da se postavi na stran ustave ter reda.

Mladoturška operacijska armada.

Carigrad, 19. aprila. Mladoturška armada pred Carigradom tabori eno uro pred mestom in je močna 20.000 mož. Operacijska baza je pristanišče Dedeagača.

Drinopolje, 19. aprila. Tudi tukajšnje vojaštvo se je končno popolnoma odločilo za Mladoturke in je odšlo proti Carigradu šest bataljonov.

Carigrad, 19. aprila. V štirih dneh bo mladoturška armada štela 45.000 mož.

Carigrad, 19. aprila. Pravijo, da dela mladoturška operacijska armada v sporazumu z vlado v Carigradu. Vlada se je namreč z Mladoturki sporazumela. Mladoturški vojniki bodo v mesto marširali, vso garnizijo razorožili in vojake-reakcionarce potaknili v mladoturške čete.

Carigrad, 19. aprila. V Erzerumu se je vojaštvo izjavilo za ustavo in Mladoturke. Bajse se tudi maloazijsko vojaštvo udeleži ekspedicije proti Carigradu. Vkrvalo se bo v Trapecuntu, izkrcalo pa v Dedeagaču.

V CARIGRADU.

Popolna negotovost!

Carigrad, 19. aprila. Tukaj pravzaprav nobeden ne vé, pri čem da je. Odločitev je v rokah duhovščine, ulemov. Toda duhovščina sama je razcepljena: eni so proti mladoturkom, a za ustavo, drugi proti mladoturkom in proti ustavi, veliko pa jih je tudi za mladoturke. Mladoturkom nasprotna duhovščina je sklenila poslati v Makedonijo hodže, da agitirajo proti mladoturkom, in res se poroča, da v Makedoniji po nekaterih krajih proti mladoturkom vre. Več hodž so pa mladoturške čete, ki stoje pred Carigradom, vjele. Poslanci se nočejo nič izjaviti. Ljudstvo govori, da so mladoturki sklenili sultana umoriti, in da on ve, kaj ga čaka. Dvoje je gotovo: 1. Tujcem se ni nič zgodilo in tudi plenilo se ni. Soldateska je pomorila vse mladoturške častnike in s tem je bilo opravljeno. 2. Soldateska v Carigradu je silno nedisciplinirana in nezanesljiva. Nagiba se k mladoturkom.

upravitelj njihovega premoženja. On je tudi predsednik najvišjega sodišča. Prva za njim sta že imenovana nadsodnika rumelski in anatolski, prvi za evropsko, drugi za azijsko Turčijo.

× × ×

V kompetenco šeriatskega sodstva spadajo: zakonsko pravo, ločitev, vzgoja, dedno pravo, splav, vakujsko pravo (cerkvena posest), obligacije, ustanove, suženjstvo, jus talionis itd. itd.

Stvar torej ni tako enostavna, da bi jo mogli dodobra razumeti in umevati. Če Mladoturki hočejo na mah odpraviti, kar je šeriat ustvaril, čisto gotovo ne bodo uspeli. Upore lahko zadušijo, toda vedno bodo nanovo izbruhnili. Po mnenju vseh je izlam ireformabel ali boljše rečeno se po evropskem kroju ne da reformirati. Reforme so mogoče tudi na podlagi šeriata, ki ima n. pr. nekaj precej tolerantnih načel tudi glede na nemohamedance in neosmance — seveda gredo te reforme le do gotove meje. Drugo vprašanje pa je, ako se bo izlam mogel trajno sprijazniti z ustavo in upravo po evropskem vzorcu, ki je vendar — naj državniki še tako tajijo — v svojem bistvu krščanski! Jaz mislim, da ne. Najbrž bo tako, kakor v Perziji: Reformirali so tako dolgo, da je Perzija postala tuja provincija.

Tujci odpotujejo.

Carigrad, 19. aprila. Tujci in tudi veliko domačinov se vkrčuje, da zapuste mesto. Konzuli naročajo ladje.

Kaj pravijo diplomati?

Carigrad, 19. aprila. Evropski diplomati v Carigradu se dobro počutijo in zagotavljajo, da se bo vse »mirno« izvršilo. Mladoturki bodo prišli v mesto, svoje nasprotnike pobesili in zopet prevzeli vlado.

Kaj zahtevajo mladoturki?

London, 19. aprila. Končne zahteve mladoturkov so: 1. Najkasneje do 20. t. m. popoldne se mora vpostaviti prejšnje stanje. 2. Kaznovati se morajo hodže in pristaši »Liberalne Unije«. 3. Vpostaviti odstavljeni častniki. 4. Izročiti uporni podčastniki.

EGIPT SE PUNTA.

Kairo, 19. aprila. Revolucionarna propaganda proti Khedivu, katerega dolže, da protežira Angleže, rapidno raste. Govorniki zahtevajo, da se odstavi ministrski predsednik Butro Ghali-paša, ker je krist'an in nima smisla za ustavoljubnost mohamedanskega naroda. Anglija je silno v skrbeh za svojo nadoblast.

KRISTJANE KOLJEJO.

Smirna, 19. aprila. V guberniji Džebelbeseket koljejo Turki kristjane.

Nemško brodovje.

Berolin, Nemška vlada je odredila, da odlošlje nemudoma brodovje v turške vode.

Izpred sodišča.

Nadaljevanje razprave o zadevi nemških napisnih desk v Ljubljani.

Kakor rečeno, predloga gg. dr. Pegan in Kokalja na izločitev posameznih slučajev obtožbe, je sodni dvor zavrnil, pač pa dovolil, da se obtoženci v posameznih skupinah zaslišujejo. V prvo dopoldansko skupino se je določilo število 9. obtoženca (g. Rudolf Est). Prvi se zasliši Ziga Vodušek, odvetniški konc., ki izpove približno tako-le: »Takrat sem bil koncipient pri dr. Schweitzerju. Ko so se demonstracije proti nemškim napisom vršile, hodil sem sam iz pisarne proti domu in nazaj. V trafiki, kakor obtožnica trdi, niti nisem bil. Pač pa sem na Starem trgu pri »Bazarju 25« svetoval dvema gospodičnima: »Dajte raje zapreti, vidite, ljudje so razburjeni, pa znajo še kaj napraviti!«. To sem popolnoma v dobrohotnem smislu brez vsakega vpliva svetoval.« Predsednik: »No, nazaj grede pa Vam neke ni ugajala črna zastava?« Obtoženec: »Ali mi je, ali ne, tega ne vem, vem pa, ž njo nisem imel ničesar opraviti.« (Splošna veselost.) »Šel sem tudi mimo Kordina ter tudi tam slično svetoval, kakor pri bazarju. In tu je gospodična še rekla: »Saj bi bilo res dobro tablo dol dati, saj sem Slovenka!«. Pri Kastnerju sem le videl, kako so tablo v Ljublanico vrgli. Pri Kirbischu sem poznan; zato sem že z ozirom na to, da so že preje nemški napis razbili, zopet svetoval, naj se raje ne izpostavljajo novim demonstracijam.« Dr. Neuperger: »Ali ste prijatelj, da ste šli to svetovat?« Obtoženec: »Kajpada!« Dr. Švigelj: »Ali ni bila velika tabla pri Kirbischu že preje razbita.« Obtoženec: »Seveda! Zato pa sem gospo opozoril, da vsaj druga ostane nepoškodovana. Tudi pri Korsiki sem isto takole svetoval, naj se varujejo.« Dr. Neuperger sicer nikakor ne more verjeti, da bi obtoženec iz »prijateljstva« hodil »svetovat«; ampak zagovornik, kakor tudi obtoženec ga primerno poučita, da bi bil obtoženec pač nespameten, če bi se bil teh demonstracij udeleževal, pa bi šel se zato izpostavljat.

Drugi obtoženec Leop. Tratnik, visokošolec izpove: »Po kosilu se slučajno snidem z Rohrmanom, ki sva med potjo na Glavni trg videla snemati nekatere nemške table, ustavi se pri Hamanu, katerega Rohrman naprosi, naj bi z ozirom na splošno razburjenje preleplil nemški napis. Haman pravi, da je sicer rojen Nemeč, toda med njegovimi odjemalci je najmanj 80 odstotkov Slovencev! Hamanu sva se tudi predstavila. V Gruberjevi trafiki nisem bil; tako tudi sploh nikjer drugod ne.

Tretji obtoženec Vladimir Rohrman, tehnik, potrjuje v bistvu izjavo prejšnjega, dostavi še, da so njegovi starši že dolgo let v kupčijski zvezi s Hamanom, kar ga je napolnilo, da je Hamanu nasvetoval, naj vsaj ob razburjenju preleplj nemške napise. Pozneje se je Haman proti mojemu očetu še izrazil: »Ich bin zwar ein Reichsdeutscher, ich hätte aber das Überkleben aus freien Stücken gemacht, ohne darauf aufmerksam gemacht worden zu sein; es sind ja 80 % Slovenen meine Kunden«. V trafiki ni bil, in se sploh čudi, kako da ga dotična prodajalka pozna.

(Veselost.) Z soobtožencem Voduškom ne obuje.

Četrty obtoženec Ernst Windischer, trgovski sotrudnik, izpove: »Obedujem v Židovskih ulicah. Kakor običajno, sem šel tudi takrat po obedu skozi Stari trg. Tu vidim polno ljudi; nekateri so trgali tablo pri Götzel-ju, drugi pa so hoteli pri Trdinu črno zastavo dol strgati. Ko to vidim, posvarim ljudi: „Ne sile rabiti! Gospodar bo že sam zastavo odstranil.“ Zopet v službo grede, zapazim, da so splošno snemali table, in sicer so to snemanje gledali orožniki in policija, ne da bi se kaj ganili, dobil sem ta vtis, da je morala to odstranitev ukazati vlada sama, kakor se to pri sličnih razburljivih časih zgodi v nemških krajih proti Slovincem.« Predsednik: »Kaj pa glede Stadlerja?« Obtoženec: »Če kdo to trdi, kar me obtožnica dolži, ta laže!«

Peti obtoženec Franc Miklavc, trgovca sin, izpove: »Po kosilu opazim veliko ljudi po ulicah. Grem gledat, kaj da je, in ko čujem vpitje pri Škofizu »dol s tablo!«, sem stopil bližje, in ker Škofiza poznam kot Slovence, mu svetujem, naj že raje prej sam tablo odstrani, da se ne bodo ljudje razburjali. Prodajalka je nato še rekla Škofizu: „Miklavc Vam dobro hoče, dajte no tablo sneti“. Če sem pri Kordinu tudi kaj sličnega svetoval, se ne spominjam.« Predsednik: »Zakaj ste pa pri zaslišanju sprva tajili, pozneje pa drugače govorili?« Obtoženec: »Ker sem se bal, da bom na mesec zaprt v preiskovalnem zaporu, kakor se je v tistih časih sploh godilo Slovincem.« Dr. Neuperger: »Zakaj pa se niste bali te kazni, ko ste šli sosedo opozarjat na odstranitev tabel?« (Nemirnost med občinstvom.) Dr. Švigelj: »Ker jih takrat sploh še niso zapirali. (Splošna veselost.)«

Šesti obtoženec Josip Lotrič, preglednik užitninskega zakupa, je povzročil s svojimi drastičnimi izjavami mnogo pritažene veselosti. On je tisti čas tudi hodil po mestu brez namena, šel je pač, ker so ga ljudje gnali, malo pa tudi radovednost »kaj se ima pravzaprav zgoditi«. Palico je imel le zato pri sebi, ker se psov boji; Götzel pa ga tudi sovraži radi neke pasje »gšihite«. Da bi bil on kaj in kje škode povzročil, to sploh »ne drži«, tudi se ne spominja, če je takrat kaj pregrešnega govoril zoper Nemce.

Sedmi obtoženec France Kozinc ni navzoč.

Osmi obtoženec Franc Podržaj, brivec, izpove, da se je šele v noči od 21. na 22. septembra vrnil z Gorenjskega doma. Ker je čul in videl o učinkih demonstracij, je gostilničarki pri »Zvezdi« prijateljsko svetoval, naj nemški napis na kamniti plošči prekrije, ker so še »burni časi« in je tudi on sam na svojem lokalu to storil.

Deveti obtoženec Rudolf Est, visokošolec, izpove izrecno, da on v Kleinmayer-jevi trgovini sploh še v svojem življenju nikdar ni bil, kaj li še, da bi šel ob takih časih tja. Prejšnjo noč je prišel pozno domu iz Turjaka, pohabil si je bil nekaj nogo, tako da je zjutraj v pisarno grede šepal in je moral kolo šepaje peljati seboj. Priča, ki je obtoženca zaznamovala kot krivca obdolženega dejanja, se je morala torej grozno zmotiti v osebi.

S tem je bilo zaslihanje prve skupine končano.

Med in po končanem zaslišanju prve skupine obtožencev, stavijo zagovorniki predloge na zaslihanje razbremenilnih prič. Dr. Neuperger ne ugovarja proti zaslišanju teh prič. Le glede obtoženca Rohrmanna ima pomisleke, da bi bil Rohrmann iz zgolj »prijaznosti« šel k Hamanu; on pozna Rohrmanna, da je hud na Nemce, ker je lani povodom neke obravnave kot priča toliko časa rabil izraz »blažena nemščina«, da ga je moral sodnik okarati. Radi te izjave nastane razburjenje med zagovorniki. Obravnava se opoldne prekine na 4. uro popoldne. Obravnava bo trajala štiri dni.

Dnevne novice.

+ **A'! je to pošteno?** Včerajšnji »Slovenski Narod« izrablja neki članek umazanega »Grazer Tagblatt« proti slovenskemu vseučilišču proti nam. Pa kako in zakaj? V naši velikonočni številki smo objavili članek, enega naših najboljših strokovnjakov glede na vseučiliško vprašanje (njegova stalna šifra, ki bi jo »Narod« lahko že poznal je —č). V tem članku opozarja —č na to, da ne gre vprašanje glede na pravno fakulteto v Ljubljani tako »reševati« in otročje sproževati, kakor to delajo različni zborovci in korporacije po svojih resolucijah. Vprašanje je preresno, a bi postalo le poulično geslo, da se za osnovo pravne fakultete dela. Člankar, ki je izvršten pravnik in je že v tujini bival ter vse discipline svoje vede pozna

tako temeljito kakor ne kmalu kdo, je nato razmislil, kakšno mora biti to delo in kakšne predpriprave so zanj potrebne — pravna terminologija, opirajoč se na vse moderne pravne discipline — in te gotovo še nimamo — knjižnica, veliko profesor in visoko izobraženih moči, da ne bo pravna fakulteta v Ljubljani inferiorna in bi dijaki, ki bodo hoteli res kaj postati, rajši šli v Gradec in na Dunaj. — Vsak razsoden človek ve, da je člankar pravo zadel, kajti hruli o slovenskem vseučilišču danes že vsak, pretehta pa malokdo, koliko ogromnega dela je treba za ustanovitev že samo ene fakultete. Namen izvajanjem g. —č je bil pospešiti predpriprave, da bomo res kaj temeljitega ustvarili. Da graško nemškonacionalno smetišče to izrablja, je samoposebi umevno, ni pa vsem razumljivo, da »Narod« to izrablja in se ne pomišlja po nas udariti sedaj, ko je pretekel po tistem članku že en teden! Je že tako — »Nord« in »Grazer Tagblatt« sta si od nekdaj že jako sorodna in hodita že od časa Tavčar - Žvegljeve zveze drug k drugemu pridno v šolo.

+ **Državni zbor** se snide v torek, dne 27. t. m. Na dnevnem redu je vladni načrt o spremembi obrtnega reda z ozirom na stavbene obrte.

+ **Duhovniške izpembe v goriški škofiji.** Za kurata v Podgori pri Gorici pride Ciril Vuga, stolni vikar v Gorici; na njegovo mesto pa pride dr. Ignacij Kobal, kaplan v Dornbergu; v Dornberg pride dr. Peter Šorli.

+ **Stavka v kamniški praharni.** Včeraj dopoldne je, kakor poroča »Narod«, pričelo stavkati delavstvo v kamniški praharni. Izmed približno 100 delavcev jih ne stavka kakih 15. Vzrok stavke je, ker je vojno ministrstvo podaljšalo delovno dobo za eno uro, ne da bi se povišala plača. Dozdaj se je delalo od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer, vojno ministrstvo pa hoče, da se dela od 6. ure zjutraj do 6. ure zvečer.

— **Volitve delegatov in namestnikov za občni zbor deželnega urada splošnega pokojninskega zavoda za nameščence v Trstu** se bodo vršile v nedeljo, 16. maja 1909, od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne v sejni dvorani deželnega urada v Trstu.

— **Štirje svedrovci aretovani v Trstu.** Tržaški policiji se je posrečilo aretirati vlomilce v »Banco mobiliare«. Policija je aretovala 32 let starega delavca Antona Delava in njegovega druga 31 let starega delavca Riharda Luis, oba iz Trsta. Aretirana sta bila v trenutku, ko sta šla na novo svoje tatinsko delo. Pri hišni preiskavi je našla policija razno vlomilno orodje. Včeraj je tržaška policija aretirala 32 let starega težaka Josipa Tieni iz Trsta in težaka Ivana Milič iz Trsta. Tudi ta dva sta imela pri sebi najraznovrstnejše vlomilno orodje. Na Tienijevem stanovanju je policija našla fino ulomilno orodje, električno žepno svetilko, močan železen drog in ameriško ključavnico, katero so gospodje vlomilci imeli za svoje študije in poskuse.

— **Plemenske živali** kupovat se je sinoči na Solnograško odpeljalo 18 umnih živinorejcev pod vodstvom gospoda nadzornika Legvarta.

— **Novice iz Amerike.** V Ambridge Pa. so roparji oropali Slovence Mihaela Preskarja in ga nevarno ranili. — V Rock Springsu, Wyo., je umrl Slovenec Andrej Mezek.

lj **Zopet slovanski »bankar« v Ameriki na kantu.** V New Yorku je pred dobrim letom Ljubljaničan V. Kubelka otvoril nekako banko. Sedaj poročajo iz Amerike, da je banka zaprta in da se bo lastnik moral spočiti, predno prične novo delo.

Štaterske novice.

VOLIVNO GIBANJE NA ŠTAJERSKEM.

Ljutomer. Socialno-demokratski kandidat Sitek je imel volivni shod, na katerem je bilo navzočih celih — 10 mož, in še ti mu niso vsi pritrjevali! Dr. Korošec bo pač z ogromno večino zmagal.

Trbovlje. Socialni demokratje hočejo postaviti za kandidata splošne skupine učitelja Nemca.

Slov. Bistrica. Župnik Medved se je odpovedal kandidaturi. Navzoči zaupniki Kmečke zveze so soglasno postavili za kandidata v kmečki skupini Petra Novaka, posestnika in gostilničarja v Slov. Bistrici.

Ljubljanske novice.

»KRALJICA MORJA.«

Danes ob pol 8. uri zvečer predava v veliki dvorani »Uniona« prof. dr. J. Jerše o Benetkah in beneških znamenitostih. Sijajne skloptične slike bodo kazale krasote staroslavne »kraljice morja«, ki jim ni para na svetu. Vstopnina 10 vin, za osebo.

lj **Napredek slovenskega glasbenega društva »Ljubljana«.** Nedeljski zabavni večer glasbenega društva »Ljubljana« je bil merilo, v koliko je »Ljubljana« napredovala po svojem prerojenju v glasbeno društvo in pod novim pevovodjem g. Antonom Svetkom. Ni ga menda v Ljubljani društva, ki bi si upalo prirediti v sedanjem prekrasnem poletnem času zabavni večer v tako ogromni dvorani kot je »Unionova«, a dasi je bila pretekla nedelja prekrasna, je bila udeležba za društvo povoljna. To je merilo za priljubljenost »Ljubljane«. »Ljubljana« je hotela s tem večerom pokazati svojim podpornim članom v koliko zasluži njihovo naklonjenost. Splošna sodba je bila za »Ljubljano« najlaskavejša. Bili so navzoči ostri kritiki, mnogo odličnih glasbenikov, a vsi so hvallili napredek »Ljubljane«, ki je v kratkem času postala eden najmočnejših slovenskih zborov. Včerašnji uradni list, za katerega je spisal oceno g. Anton Funtek, torej gotovo nepristranski kritik, je poln hvale o nastopu »Ljubljane«. »Laibacher Ztg.« piše med drugim, da je bilo tekem celega večera preskrbljeno za prijetno spremembo in da je v štiri ure trajajočem izvajanju programa večer prav živahno potekel. Potem piše doslovno: Z veliko simpatijo je bil pozdravljen novoustanovljeni mešani zbor »Ljubljane«, ki je z blagodejno priprostostjo izvajal dve ljubki pesmi, ki ju je obdelal in lepo poantiral Bajuk; uzi-gala je Bajukova parafrazirana ljudska pesem »Je pa davi slanica padla«, katere ponovitev je občinstvo izsililo. Svetkov jedroviti moški zbor »Vojakova nevesta« in znani Švabov mešani čveterospev »Lunica« sta istotako žela bogato priznanje. Gosp. prof. A. Robida je pel Vilharjevi »Ukazi« in »Rožica« z okusom in pristnim čustvom. Dalje pravi list, da je veselo razpoloženje na večeru vladalo nemoteno do konca in sklepa: Društvo se je za uspeh prireditve pošteno potrudilo; zborovemu vodji, gospodu Svetku, gre neomejena pohvalo za fino izvršitev pevskih izvajanj, v čemer je dano poročstvo za nadaljne uspehe. — Če se pomisli, da je zbor »Ljubljane« — že sedaj toliko pohvale, ko se je mešani zbor komaj ustanovil, kaka bo šele pohvala, ko se bo zbor popolnoma vpel. Sedanja vstrajnost pevki in pevcev je zagotovilo najlepše bodočnosti »Ljubljani«. Kako resna volja vseh je, povzdigniti »Ljubljano« priča to, da je k včerajšnji skušnji ženskega zbora prišlo osem novih pevki. Na včerajšnji skušnji ženskega zbora je bilo določeno, da bo **skušnja ženskega zbora vsak četrtek ob pol 8. uri zvečer**. Moški zbor ima jutri zopet skušnjo ter bodo **skušnje moškega zbora redno vsako sredo točno ob 8. uri zvečer**. **Novi pevci dobrodošli!** Sedaj pripravlja »Ljubljana« veselico na korist Aljaževega doma, storila pa bo tudi vse, da nastopi, kakor je pri eni zadnjih skušnjah pri vstopu novih pevcev povdarjal društveni predsednik dr. Pegan, v kratkem v velikem cerkvenem koncertu. In to se z vstrajnostjo vseh sodeležužih lahko v kratkem zgodi. Če vsak prijatelj »Ljubljane« le nekoliko še poagitira, bo še tekom tedna štel zbor »Ljubljane« **nad 100 pevcev in pevki!** Danes zvečer je sestanek z gojenci glasbene šole, v katero se je prijavilo za pouk v klavirju in goslih že mnogo gojencev, ki se vadijo v popoldanskih urah in v onih večernih urah, v katerih niso skušnje zborov. »Ljubljana« torej pošteno vrši svojo nalogo ter upravičeno upa, da »Ljubljani« z ozirom na dosežane uspehe in z ozirom na njen razširjeni delokrog, s katerim ima tudi večje stroške, ostanejo zvesti vsi dosedanji njeni podporni člani in da ji pristopijo tudi novi podporni člani ter tako pomagajo »Ljubljani« popolnoma izvršiti njeno nalogo!

lj **Upokožen** je na lastno prošnjo stotnik domačega domobranskega polka g. Ivan Kramaršič. Povodom svojeje upokojenja je dobil naslov c. kr. majorja in postal vitez Franc Josipovega reda. Kdor je občeval z g. majorjem, ne more prehvaliti njegovih vrlin kot vojaka in tovariša. Bil je ljubeznjiv družabnik v vojaški suknji, vedno zvest sin bele Ljubljane in svojega naroda. Naj še dolgo uživa zaslužen pokojnino s svojo mamico. — Najvišjo zahvalo je dobil stotnik 17. pešpolka Friderik Kovačič.

lj **Obče znani Janez Krašovic pred okrajnim sodiščem.** V tukajšnjem »Josefinum« je umrla meseca januarja tek. l. Neža Hočevnar, bivša služkinja in svakinja v Ljubljani znanega nekdanjega mizarkega mojstra Janeza Krašovica. Zamrla Neža Hočevnar je bila večletna članica pogrebnega društva Marijine bratovščine in Ljubljani in je imela pravico do društvenega pogreba. Pogreb ji je tudi društvo oskrbelo, in sicer v polni meri iz zavoda »Josefinum«, kjer je bila v oskrbi. Pogrešila je pa že meseca novembra Neža Hočevnar svojo društveno knjižico in ker se je bala, da ne bi bila po zavodu poko-

pana, prosila je načelnštvo bratovščine, da se ji izda duplikat, kar se je tudi storilo. Kmalu po smrti svakinje je pa prišel Krašovic z izvorno knjižico k blagajniku Štefanu Klunu in zahteval s pristavkom, ker ni imelo društvo po pokojni Hočevnar nikakršnih stroškov za njen pogreb, da se mu kot postavnemu nasledniku plača takoj 50 kron. Ker pa je blagajnik Klun zelo previden človek, ni dosegel Krašovec svojega namena, zlasti ker se je po izpovedbah dognalo, da je storilo društvo Marijine bratovščine v polni meri svojo dolžnost glede na pokojno Nežo Hočevnar in da je le Krašovec hotel pogrebno društvo za 50 kron opehariti. Dejstvo je bilo po pričah dokazano in pri obravnavi mu ni mogla vsa njegova izmišljena stara taktika pomagati do uspeha, kajti obsojen je bil zaradi poizkušene goljufije na en mesec strogega zapora.

lj **Občni zbor »Dramatičnega društva«** se je vršil včeraj zvečer. Dohodki so v preteklem poslovnem letu znašali 127.906 K 17 v, izdatki 127.471 K 26 v. Med dohodki so subvencije: 25.000 K, dohodek lož 9040 K, dohodki predstav 58.907 kron 37 v. Plače so znašale pri operi 22.010 K, za dramo 22.326 K za zbor 7.377 kron, stroški predstav so bili 31.196 K 83 vin., za repertoar 6754 K 52 v, za garderobo 2068 K 66 v. Dohodki režije: 64.772 K 54 v, izdatki 61.015 K 79 v. Aktiva znašajo 44.370 K 62 v, pasiva 31.445 K 26 v, premoženje se je v pretekli sezoni zvišalo za 1997 K 23 v. Volitev v odbor so odložili, da se končajo neki dogovori z mestno občino.

lj **O ranjenih 20. septembra** se poroča: Dijak Borštnik hodi le z največjo težavo. Šolo pohaja sicer, a se mora pošteno truditi, ker je toliko zamudil. Bajje mu grede cele koščice iz noge. Ubogemu Albinu Tomšiču, ki je doma pri svoji materi v Zagorju, takoj prične teči kri iz nosa, ako le hoče kaj malega vzdigniti. Tudi ostali trije ranjeni Josip Simončič, Martin in Pavel Štrukelj še niso popolnoma zdravi.

lj **V pokoj** je šel na lastno prošnjo vsled boleznij adjunkt deželnega odbora g. Ivan Zupanc; deželni odbor mu je ob tej priliki izrekel priznanje za njegovo mnogoletno marljivo službovanje.

Telefonska in brzojavna poročila.

ŠKOFOVSKE KONFERENCE V GORICI.

Gorica, 20. aprila. Danes so se zbrali v Gorici škojfe goriške metropolije dr. Jeglič, Nagl, Flapp in dr. Mahnič h konferenci pod predsedstvom goriškega nadškofa. Jutri zvečer bodo konference najbrž končane.

AVSTRIJSKA VLADA ODKLONI OGRSKE ZAHTEVE.

Dunaj, 20. aprila. Danes ob 4. uri se vrši avstrijski ministrski svet. Čisto brezdvomno pa je, da odkloni zahtevo ogrske vlade po kartelni banki. Ako ogrska vlada pri tej zahtevi vztraja, nastane kriza.

BOSANSKA ZADEVA DEFINITIVNO UREJENA.

Dunaj, 19. aprila. Anglija, Francija in Rusija so te dni izjavile, da je § 25 berlinske pogodbe smatrati ukinjenim. S tem je bosanska zadeva do zadnjega dognana in urejena.

BOLGARIJA KRALJESTVO.

Lonon, 20. aprila. Angleška, Francoska in Rusija priznajo Bolgarijo kot kraljestvo takoj, ko turški parlament odobri sklenjeni dogovor med turško in bolgarsko vlado.

POLOŽAJ V TURČIJI.

Dunaj, 20. aprila. Iz Carigrada je prišla uradna brzojavka, ki pravi, da so se pojavila znamenja, ki kažejo, da se dela na mirno rešitev spora in na sporazumljenje. Več o tem sedaj ni mogoče poizvedeti. Da bi se bil sultan, kakor poročajo listi, odpovedal, ni mogoče, kvečjemu, da bi bil tu precedenčni slučaj. Po šeriatu se sultan, ki je ob enem kalif, ne more odpovedati prestolu in more biti kvečjemu odstavljen.

Carigrad, 20. aprila. Uradno se poroča, da so vesti, da se je sultan že odpovedal nepotrjene. Ta poročila se nanašajo na vesti, ki so razširjene po Carigradu. Vesti, da se je podala v sultanovo palačo vojaška deputacija, da sultana prisili, da se odpove prestolu, so nepotrjene. Uradno tudi zagotavljajo, da v sultanovi palači ni nobenega razburjenja in da so se včerajšnji obiskovalci sultanove palače prepričali, da je ondi popoln mir.

Berolin, 20. aprila. »Berliner Tagblatt« poroča iz Carigrada: Major Niazibej je že pozval najmlajšega sultanovega brata Rešada, naj bo pripravljen, da zasede prestol. Služabništvo je pobegnilo iz sultanove palače. Sultanova jahta je pod parom in pripravljena, da vsak čas odplo-

ve. Veliki vezir, mornariški minister in vojni minister se posvetujejo o tem, kaj storiti in o obliki sultanove odpovedi. Sultan je izjavil, da je pripravljen prostovoljno odstopiti, ker so mu vse čete postale nezveste. Carigrad je kljub razburljivim vestem, miren.

Carigrad, 20. aprila. Iz Pere se že vidijo ponoči ognji prednjih mladoturških straž, ki se svetijo nasproti Zlatemu rogu. Solunskemu odposlanstvu, ki je sultana pozvalo, naj odstopi, je sultan odgovoril, da bo že po velikem vezirju izvršil, kar se mu bo zdelo prav.

Berolin, 20. aprila. »Lokalanzeiger« poroča iz Carigrada, da so v Solunu mladoturki že proglasili princa Rešad za novega sultana.

Carigrad, 20. aprila. V zbornici in zborničnih hodnikih je živahno gibanje. Policijski minister je naznanil, da 10.000 mož že stoji na višinah pri Stambulu. Nekateri vesti trdijo, da je sultan že odstavljen, druge, da je pobegnul, res pa je, da je že dobil mladoturški ultimatum. Danes ponoči pričakujejo preobrata. Sultan je dva poslanika prosil za pomoč in varstvo. Vseh teh vesti ni mogoče kontrolirati.

Paris, 20. aprila. Mladoturški odbor je stavil sultanu ultimatum, pogajanja vodi ruski poslanik. Ruska vojna ladja »Tereh« pojde danes skozi Dardanele, da eventualno sprejme na krov sultana.

Dunaj, 20. aprila. Zadnja iz Carigrada došla brzovajka se glasi: Solunski poveljnik se pogaja s Carigradom. Položaj je spravljenjši. Misel na takojšnje represalije so mladoturki opustili in vstrajajo le še na spremembi garnizij, na zopetnem imenovanju prejšnjega velikega vezirja Hilmi paše in drugih ministrov ter na demonstrativnem dohod solunskih in drinopoljskih čet v Carigrad. Sultan skoro gotovo ostane na svojem mestu, le oblast mu bodo znatno skrčili, tako da bo popolnoma pod mladoturškim uplivom.

Frankobrod, 20. aprila. »Frankfurter Zeitung« javlja iz Carigrada, da je 1000 mož mladoturških čet s tremi baterijami in enim odelkom konjenišva že došlo na višine pred Zlatim rogom ter da s teh višin obvladujejo že skoro polovico Carigrada.

Kolin, 20. aprila. »Kölnische Zeitung« piše: Carigradska drama se bliža koncu. Sultan dosedanje oblasti ne bo več imel. To je gotova stvar.

Dunaj, 20. aprila. Ravnokar (ob 3. uri popoldne) je prišla iz Carigrada brzovajka, da se je sultan po dolgem obotavljanju včeraj ob pol 10. uri zvečer odločil odpovedati se prestolu pod pogojem, da mu je življenje ohranjeno. Njegovo odpoved in nastop novega sultana Rešada uradno jutri proglašajo. Novi sultan prijaha na čelu solunskih čet v Carigrad.

UPORI V RUSKIH KAZNILNICAH.
Peterburg, 20. aprila. V raznih ruskih kaznilnicah so bili veliki upori. V Moskvi je ubitih več jetniških paznikov. V Tobolsku je ubitih 12 paznikov.

Neuspevajoči otroci

se hitro zboljšajo, ako uživajo Scottovo emulzijo. Boljšanje se pokaže že pri rabi prve steklenice Scottove emulzije.

Scottova emulzija

je sladka kakor crême in jo radi uživajo in lahko prebavljajo. Scottovo emulzijo priporočajo zdravniki vseh dežel najtopleje.

Tudi poleti se jemlje z najboljšim uspehom.

Cena originalne steklenice
- 2 K 50 vin. -
- Dobi se v vseh lekarnah. -

UYDROVE... JUHNE... KONZERVE
gobova grašna lečna riževa in rezanina
Zavitek 2 K za 25 porcij juh 2 K 50
Vydrova tovarna hranil
Praga VIII

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebe	Pačevina v 24 urah v mil.
19	9. zveč.	733,9	14,4	sl. jzab.	jasno	
20	7. zjutr.	34,0	8,4	sl. svzh.		0,0
	2. pop	32,4	21,1	sr. jzab.	del. jasno	
		Srednja včerajšnja temp. 15,2°, norm. 10,4°.				

Žlato svetiljke: Berlin, Paris, Rim itd.
Najbolj. kosm. zobost. sred. stva
Seydlin
Izdolovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Spital. - Stritar. ul. 7

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.
Budimpešta 20. aprila.
Pšenica za april 14 05
Pšenica za maj 13 91
Pšenica za oktober l. 1909. . . . . 11 60
Rž za april l. 1909 . . . . . 9 78
Oves za april 8 90
Koruza za maj l. 1909 . . . . . 7 31
Efektiv: 20 ceneje.

Ceneje nemogoče!!
Nikelna remont. žepna ura sistem „Roskopf“ - patent z eleg. verižico in obeskom K 3 50, 3 kom. K 9 50 pošilja po povzetju 1039 5-1
Mihael Horowitz, Krakov.
Dietlg. 57 63, Avstr. Ceniki zastoj in franko.

Dostojno praktična kuharica
v starosti 35 let, ki je že večkrat služila v župnišču, želi dobiti enako službo. Ponudbe se prosijo pod naslovom: **Antonija Skoberne**, Reka Via Salute 3 pri g. pl. **Mariassevič**. 1098 3-1

Mladenič
čvrst in zdrav, star od 16 do 17 let, dobi stalno službo v **tovarni kandičov Jos. Schuml v Ljubljani, Gradišče**. 1082 3-1

Proda se iz proste roke
lepo posestvo
obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja ter čez 4 ha zemljišča, tako da se lahko rede 3 govedi in 6 prašičev. Posestvo je v lepem kraju med Radovljico in Brezjem. Več se poižve pri upravnistvu. 1093 4-1

Gospodičina, izvežbana 1101 2-1
gospodinja
izurjena v kuhinji, gostilni, trgovini in kmetijstvu, želi službe pri boljši pošteni rodbini, ali kakem samskem gospodu v mestu ali na deželi na Kranjskem ali tudi na Štajerskem. Ponudbe pod šifro „Gospodinja“ na upravo.

Dobro izvežbana
kuharica
srednje starosti, izurjena v vsem gospodinjstvu, išče službe v kakem župnišču ali pri kaki mali družini na deželi ali tudi v mestu. Naslov pove uprava „Slovenca“. 1100 3-1

V lepem kraju na Dolenjskem, kjer se nahaja več vodnih žag in mlinov in se razpolaga še vedno z močno vodno silo, — kraj ima lepo prihodnost,
se odda trgovina v najem z mešanim blagom
vsled lastnikovega odpotovanja. Zalogo prevzeti je od K 8000—10.000. Letni promet 30.000—35.000 K. Zaloga je kurantna. Pri prevzetju zahteva se tretjino zneska takoj, ostalo po dogovoru v obrokih. — Naslov se izve pri upravi tega lista. 1099 3-1

Imate ozeblino, kurja oesa in trdo kožo?
Trpite na potenju nog ali zoprnem duhu?
Ena kopelj za noge s **Chiragrinom**
Vas takoj oprosti. 1 zavoj za dve kopelji 30 vin. Dobi se v lekarni Trnkoczy, drogerijah Kanc, Berjak & Sober ali v boljših prodajalnah ali pa naravnosti z drogerije v Gradecu, Sackstrasse 3. K 423 20-3

Absolvent
kake trgovske žole zmožen slovenskega in nemškega jezika v besedi in pismu, se takoj sprejme kot praktikant pri večjem podjetju na deželi. — Ponudbe pod „Praktikant“ pošljejo naj se na upravn. lista. 1088 3-1

Pristni panama klobuk 10 K in višje
Velika izbira istih v najnovejši obliki do najfinije kakovosti, kakor tudi vsakovrstnih slamniov za gospode, dečke in otroke.

O. BERNATOVIC
Ljubljana, Mestni trg 5.

PRVI SLOVENSKEGA POGREBNEGA ZAVODA
se priporoča slavnemu občinstvu v Ljubljani in na deželi za prevažanje mrličev po jako nizki ceni.
Naročila se sprejemajo pri **FRANC VIDALI-JU** Prešernove ulice, Ljubljana.
JOSIP TURK : lastnik prvega slovenskega pogrebnega zavoda :

Zavod za pohištvo in dekoracije
Fran Doberlet
Ljubljana, Franciškanske ulice šte. 10.

USTANOVLJENO LETA 1857. TELEFON ŠT. 97.
Pohištvo vsake vrste od najenostavnejšega do najumetnejšega. Skladišče tapet, oboknic okenskih karnis zaves in preprog. Velika izbira pohištvenega blaga i. t. d. Enostavne in razkošne ženitne opreme v najsolidnejši izvršbi. Uredba celih hotelov in kopališč.

Podružnice Spljet, Celovec in Trst
- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2
sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter je obrestuje po čistih $\frac{1}{2}\%$
priporoča promese na 3% zem. kred. srečke II. a K 5 50, zrobanje 5. maja glav. dob. K 60.000 | 4% og. hipot. srečke a K 4 — zrobanje 15. maja glav. dob. K 70.000 | 3% „ „ „ I. a „ 4 50, „ 15. maja „ „ 90.000 | og. premijske srečke celote a K 7 — a K 12 — 15. maja „ „ K 200.000

Podružnice Spljet, Celovec in Trst
- Rezervni fond -
- K 300.000. -